

4de zondag vasten A

Joh. 9, 1-41

Blind geboren worden, broeders en zusters in Christus, is in eerste instantie een grote streep door de rekening van de ouders. Want ze hadden graag een kindje gehad dat wel had kunnen zien. Eerst is er dan verdriet. Maar als het goede ouders zijn, zullen ze van dit kindje minstens evenveel gaan houden als van hun kinderen die wel kunnen zien. Waardoor het kind zal leren ook van zichzelf te houden. Ook al zal het zich vaak afvragen: Waarom ik? Waarom moet ik blind zijn? Waarom kan ik niet zien zoals andere mensen? Toch zal het kind, als het met liefde omringd wordt, uiteindelijk zichzelf leren aanvaarden. Het zal op zijn of haar eigen manier leren zien! Zij het dan in een andere betekenis. Over die andere betekenis van zien gaat het in het evangelie van deze dag. Verschillende personen en groepen spelen hierin een rol. Een aantal ervan zullen we de revue laten passeren.

1e. De leerlingen van Jezus.

Voor hen is maar een klein rolletje weggelegd in het verhaal. Klein in beide betekenissen van het woord. Ze spreken maar één zin uit, en verdwijnen daarna van het toneel. En die ene zin is dan ook nog klein van geest: ze leggen een onmiddellijk verband tussen de blindheid van de man en schuld. Wie getroffen wordt door ongeluk zal dat wel aan zichzelf (of zijn ouders) te wijten hebben. Helaas denken sommige zogenaamde christenen er nog steeds zo over. Maar we zullen nog zien dat Jezus er totaal anders over denkt.

2^e. De buren.

De buren zijn het beeld van de buurvölker van Israël, de z.g. heidenen. Ze zijn het onderling niet eens of de man die weer kan zien wel dezelfde is als de blinde bedelaar die ze kenden. Ze tasten als het ware nog in het duister. Toch zijn ze nieuwsgierig naar Jezus, dat wil zeggen: ze proberen wel voor Hem open te staan. Ze zien nog niet, maar er is voor hen wel hoop.

3^e. De farizeeën.

Met hen gebeurt het tegenovergestelde als met de blindgeborene. Zij worden ziende blind. Zij zijn degenen die konden zien, want ze kennen immers de Schriften? Maar door hun starre houding zijn ze blind geworden. Hun wetticisme verhindert hun te zien dat het Woord Gods in de eerste plaats een woord van mededogen en liefde is. Ze worden nota bene door de blindgeborene zelf op hun nummer gezet. Want die zegt hun dat ze niet luisteren! En luisteren is precies het eerste woord van de joodse geloofsbelijdenis: Luister Israël: De Heer is God, de Heer is één! Volgens Johannes zijn ze dus ontrouw aan het fundament van hun eigen geloof.

4e. Jezus zelf.

Jezus ziet iemand die niet ziet. Jezus, het Licht der wereld zelf, ziet waar mensen Hem nodig hebben. Hij begint met de leerlingen, die onmiddellijk verband leggen tussen ziekte en schuld, flink de oren te wassen. Sommige Amerikaanse dominees zouden deze tekst boven hun bed moeten hangen. We moeten maar eens ophouden, zegt Jezus, om bij ziekte of ongeluk meteen een schuldige te zoeken. Want dat verband is er meestal niet. En bovendien: juist deze verkeerde houding staat genezing in de weg! Vervolgens zendt Jezus de man naar de vijver van Siloam, wat betekent: Vijver van de gezondene. Het gaat hier dus niet alleen om een genezingsverhaal, maar ook om een zendingsverhaal. Na genezen te zijn door Jezus, is het voor de blindgeborene nog niet afgelopen. Integendeel: het feit dat hij nu kan zien houdt ook een opdracht in voor zijn verdere leven.

5°. Daarmee zijn we bij de blindgeborene zelf aangeland.

Wie is hij? Hij heeft geen naam in het verhaal. Maar dat hoeft ook niet, want hij staat model voor een hele groep. Net als zijn buur staat hij model voor de heidenen, die volgens Johannes het licht nog niet gezien hebben. Hij was bij zijn geboorte verstoken van Gods Woord en in die zin dus blind. Door de ontmoeting met Jezus komt hij geleidelijk aan tot inzicht. Geleidelijk, want zijn eigenlijke genezingsproces begint, zoals we gezien hebben, pas nadat hij zich in de vijver van de gezondenen gewassen heeft. Hij komt geleidelijk tot inzicht en pas aan het einde van het verhaal belijdt hij: “Heer ik geloof”!

De blindgeborene kan ook model staan voor de toehoorder, de lezer, voor ons dus. Want in zekere zin worden we allemaal blind geboren. Onze levensweg vangt aan als mensen die nog niets weten, nog niets zien als het ware. We hebben wel bepaalde karaktertrekken bij de geboorte meegekregen, karaktertrekken die mede ons leven bepalen, maar veel moet nog tot ontwikkeling worden gebracht. Bij sommige mensen stopt op een gegeven moment die ontwikkeling, omdat ze denken al voldoende inzicht te hebben. Zij vinden zichzelf de realisten die de wereld en de mensen al wel kennen. Hun hoeft je niks meer wijs te maken. Zij zijn de farizeeën van alle tijden. Ze zijn stekeblind!

Andere mensen komen door levenservaring, soms door schade en schande, uiteindelijk toch tot het inzicht waar het in het leven om gaat: om liefde en mededogen. Die kans is het grootste wanneer we hen al aanvaarden als ze zover nog niet zijn. Zoals Jezus de blindgeborene. Dan kan de wassing in de vijver gezien worden als een beeld van het doopsel: we worden herboren, maar moeten nog leren zien. Als beeld van bekering ook, waardoor ons leven een nieuw perspectief krijgt. We zijn dan niet langer blind. We zien! We zien elkaar! We zien elkaar staan! Amen.

Jan van de Laar, pastor